

Lekce 5: Jídlo a pití. V restauraci

1. Jídlo a pití
2. V restauraci
3. Na párty
4. Co kdy jíme
5. Důležité výrazy a fráze
6. Test

1. Jídlo a pití

05_1 Co je to? Poslouchejte a opakujte. Doplňte.

perlivá voda červené víno pomerančový džus tatarská omáčka zeleninový salát
 smažený řízek a brambory vepřové maso a knedlíky vegetariánská pizza
 bramborová polévka černé pivo

	Add sparkling,	dark beer,		add potatoes
červené víno 05_1_1	perlivá voda 05_1_2	černé pivo 05_1_3	pomerančový džus 05_1_4	smažený řízek a brambory 05_1_5
pork meet with dumplings,			vegetarian pizza,	potato! soup
vepřové maso a knedlíky 05_1_6	zeleninový salát 05_1_7	tatarská omáčka 05_1_8	vegetariánská pizza 05_1_9	bramborová polévka 05_1_10

05_2 Poslouchejte. Vyberte, co je správně. Pak opakujte.

vepřové maso 05_2_1
 smažený řízek 05_2_2
 černé pivo 05_2_3
 perlivá voda 05_2_4
 bramborová polévka 05_2_5
 knedlíky 05_2_6

VÝSLOVNOST: Při opakování nových slov pečlivě nacvičujte přízvuk na první slabice. Více o výslovnosti najdete [zde](#). GG 2

Spojte vhodná adjektiva a substantiva.

bramborová	salát	polévka
černé	maso	pivo
červené	pizza	víno
perlivá	voda	voda
pomerančový	víno	džus
vegetariánská	polévka	pizza
vepřové	džus	maso
zeleninový	pivo	salát

Jaké to je? Doplňte koncovky adjektiv -ý, -á, -é.

<p>White! wine</p> 		<p>Vanilla!</p>
bílé víno	zeleninová polévka	vanilková zmrzlina
<p>tomato salad</p> 	 <p>Just one glass of beer</p>	
rajčatový salát	světlé pivo	černý čaj

GRAMATIKA: Čeština rozlišuje tři gramatické rody. Porovnejte:

Maskulinum: ten smažený řízek, ten zeleninový salát, ten pomerančový džus...

Femininum: ta perlivá voda, ta vegetariánská pizza, ta tatarská omáčka...

Neutrum: to červené víno, to černé pivo, to vepřové maso...

O gramatickém rodu více zde. GG 6. 1

Představte si, že chcete pochválit nějaké jídlo nebo pití. Co řeknete? Vyberte, co je správně.

Ten/ta/to smažený řízek je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to černé pivo je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to červené víno je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to pomerančový džus je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to perlivá voda je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to smažený řízek je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to vepřové maso je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to bramborová polévka je **dobrý/dobrá/dobré**.

Ten/ta/to zeleninový salát je **dobrý/dobrá/dobré**.
Ten/ta/to vegetariánská pizza je **dobrý/dobrá/dobré**.

Co řeknete, když se vás někdo zeptá, jestli je jídlo nebo pití dobré? Napište pozitivní nebo negativní věty.

Například: Jaká je ta perlivá voda? – ☺ Je dobrá. / ☹ Není dobrá.

Jaká je ta bramborová polévka?	☺	Je dobrá.
Jaký je ten pomerančový džus?	☺	Je dobrý.
Jaká je ta vegetariánská pizza?	☹	Není dobrá.
Jaký je ten smažený řízek?	☺	Je dobrý.
Jaké je to černé pivo?	☹	Není dobré.
Jaký je ten zeleninový salát?	☹	Není dobrý.
Jaká je ta tatarská omáčka?	☺	Je dobrá.
Jaké je to červené víno?	☹	Není dobré.

VŠIMNĚTE SI:

1. V běžně mluvené češtině se v některých tvarech používají odlišné koncovky adjektiv než ve spisovné češtině. Například v restauraci můžete slyšet pomerančovej džus, černý pivo apod. Více o běžně mluvené češtině [zde](#). GG 31

2. Pro běžně mluvený jazyk je typická univerbizace, například: tatarská omáčka = tatarka, česneková polévka = česnečka, bramborová polévka = bramboračka. Více o běžně mluveném jazyce [zde](#). GG 31

2. V restauraci

05_3 Klára a Petr jsou v restauraci. Mluví s číšníkem. Co si dají? Poslouchejte a doplňte.

smažený řízek černé pivo brambory knedlíky vepřové maso
červené víno perlivou vodu tatarskou omáčku

<p>Two guests, a middle aged male and female, at a table in a restaurant speaking to a waiter ordering food. If you draw any drinks or food it should correspond to the ones used in the dialogue.</p>	<p>Číšník: Dobrý den, co si dáte k pití? Klára: Dám si červené víno a perlivou vodu. Petr: Černé pivo, prosím. Číšník: A co si dáte k jídlu? Klára: Dám si smažený řízek a brambory. Máte tatarskou omáčku? Číšník: Určitě. A pro vás? Petr: Já si dám vepřové maso a knedlíky. Číšník: To je všechno? Petr: Ano. ... Petr: Zaplatím. Číšník: Zvlášť, nebo dohromady? Petr: Dohromady. Číšník: 405. Petr: 430, děkuju. Číšník: Děkuju. Na shledanou.</p>
--	--

GRAMATIKA: Subjekt ve větě je vyjádřen nominativem, přímý objekt je vyjádřen akuzativem (4. pádem). Porovnejte koncovky nominativu singuláru a akuzativu singuláru:

smažený **řízek** – Dám si smažený **řízek**.

perlivá **voda** – Dám si perlivou **vodu**.

černé **pivo** – Dám si černé **pivo**.

Více o použití akuzativu najdete [zde](#). GG 7. 4 Tabulku akuzativu singuláru najdete [zde](#). GG 7. 4. 1

Subjekt (v nominativu), nebo objekt (v akuzativu)? Vyberte, co je správně.

Dám si vegetariánská pizza / vegetariánskou pizzu.
 Ta čokoládová zmrzlina / čokoládovou zmrzlinu je dobrá.
 Prosím vás, máte neperlivá voda / neperlivou vodu?
 Dáte si káva / kávu?
 Máte polévka / polévku?
 Káva / kávu stojí 40 korun.
 Dáme si perlivá voda / perlivou vodu.

Doplňte koncovky akuzativu sg. k adjektivům a substantivům.

They will need czech letters here.

Dám si červené víno a perlivou vodu.
 Černé pivo, prosím.
 Máme zeleninový salát a vegetariánskou pizzu.
 Dáte si pizzu?
 Dám si černou kávu.

05_4 Doplněte do tabulky konjugaci slovesa dát si. Pak kontrolujte poslechem.

dáte si dám si dáme si

Osobní zájmena	DÁT SI
<i>já</i>	dám si
<i>ty</i>	dáš si
<i>on, ona, to</i>	dá si
<i>my</i>	dáme si
<i>vy</i>	dáte si
<i>oni</i>	dají si

GRAMATIKA: Dát si je reflexivní sloveso, což znamená, že je vždy doprovázeno zvrtným si, které při konjugaci svůj tvar nemění. Reflexivní si je větě na druhé pozici (ale ne nutně jako druhé slovo), například:

Co si dáte?

Dám si smažený řízek a brambory.

Klára a Petr si dají červené víno a černé pivo.

Více o slovosledu a druhé pozici některých slov ve větě najdete [zde](#). GG 29

Spojte fráze.

Co si dáte a brambory. k pití?
 Co dohromady? si dáte k jídlu?
 Dám si červené si dáte k jídlu? víno.
 Dám si smažený řízek všechno? a brambory.
 To je víno. všechno?
 Zvlášť, nebo děkuju. dohromady?
 430, k pití? děkuju.

Označte, co říká číšník a co říká host.

Dám si červené víno. Máte tatarskou omáčku? Co si dáte k pití? Dohromady.
 Co si dáte k jídlu? To je všechno? Zvlášť, nebo dohromady? 430, děkuju.

Číšník:	Host:
Co si dáte k pití?	Dám si červené víno.
Co si dáte k jídlu?	Máte tatarku?
To je všechno?	Dohromady.
Zvlášť, nebo dohromady?	430, děkuju.

VŠIMNĚTE SI: V souvislosti s nápoji můžete slyšet v restauraci tyto výrazy: velké pivo, malé pivo, sedmička vína, dvě deci vína. Co to znamená? Velké pivo se nalévá do sklenice o objemu 0,5 litru, malé pivo je 0,3 litru, sedmička vína je 0,7 litru a dvě deci vína jsou 0,2 litru. Číšník se vás také může zeptat, jestli chcete pít do dvojky nebo do trojky, což znamená do sklenice o objemu 0,2 nebo 0,3 litru.

3. Na párty.

T_05_5 David dělá párty. Je tam taky jeho kamarádka Jana. Poslouchejte. Co si dá Jana k pití?

At a party, young man and woman, talking. He has a drink, she does not, she has just arrived.

Jana si dá

vodu	víno	džus
------	------	------

T_05_5 Poslouchejte ještě jednou. Co je/není pravda?

Jana má ráda víno.	ANO/NE
Jana nemá hlad.	ANO/NE
Jana je vegetariánka.	ANO/NE
Jana má ráda pizzu.	ANO/NE
Jana si dá zeleninový salát.	ANO/NE

04_6 Doplňte do tabulky konjugaci slovesa pít. Pak kontrolujte poslechem.

piješ pijeme pijete pije

	PÍT
já	piju, piji
ty	piješ
on, ona, to	pije
my	pijeme
vy	pijete
oni	pijou, pijí

VŠIMNĚTE SI: Tvary 1. osoby sg. piji a 3. osoby pl. pijí jsou typické pro psaný jazyk.

GRAMATIKA: Sloveso pít představuje další ze čtyř modelů slovesné konjugace, tzv. -E slovesa. Tato slovesa se vyznačují změnou ve kmeni, je tedy nutné si u nich zapamatovat 1. osobu sg. Více o modelech slovesné konjugace najdete [zde](#). **GG 20**

Procvičujte slovesa mít rád, jíst a pít. Doplňte tabulku.

mám rád/ráda máte rádi jíš jím piju pijete

	MÍT RÁD	JÍST	PÍT
já	mám rád/ráda	jím	piju
ty	máš rád/ráda	jíš	piješ
on, ona, to	má rád/ráda	jí	pije
my	máme rádi	jíme	pijeme
vy	máte rádi	jíte	pijete
oni	mají rádi	jí	pijou

VŠIMNĚTE SI: Forma rád se používá pro maskulinum, forma ráda pro femininum. Formu rádi můžete používat pro plurál. Více o použití krátkého adjektiva rád najdete [zde](#). **GG 15. 3**

GRAMATIKA: Po slovesech mít rád, jíst, pít (a mnoha dalších) následuje přímý objekt v akuzativu. Více o použití akuzativu najdete [zde](#). **GG 7. 4** Tabulku akuzativu singuláru najdete [zde](#). **GG 7. 4. 1**

Konjugace sloves mít rád, jíst, pít. Změňte věty na negativní. Gap fill

Jím **Nejím** maso.

Mám **Nemám** ráda pizzu.

Piju **Nepiju** alkohol.

David má rád **nemá rád** kávu.

Jana pije **nepije** pivo.

Vyberte správné zájmeno. Dropdown

Piju. **já/ty/on**

Máme rádi. **my/vy/oni**

Jíte. **my/vy/oni**

Nemá ráda. **on/ona/oni**

Nepiješ. **já/ty/on**

Mají rádi. **my/vy/oni**

Procvičujte konjugaci sloves mít rád, dát si, mít rád, jíst, pít. Vyberte, co je správně.

Já si **dám/dáme** neperlivou vodu.

Klára má rád/**má ráda** černý čaj.

Já **nepiju/nepijeme** pivo.

Petr **nejí /nejíme** maso.

My si dáte/**dáme** bramborovou polévku.

Ty máte/**máš** rád vepřové maso?

Mají **rádi/rád** knedlíky?

Procvičujte konjugaci sloves mít rád, jíst, pít s akuzativem. Tvořte věty.

Jana – mít rád/a – pizza. **Jana má ráda pizzu.**

(Já) – nejíst maso. **Nejím maso.**

David – mít rád – perlivá voda. **David má rád perlivou vodu.**

(My) – jíst – polévka. **Jíme polévku.**

(On) – mít rád/a – vepřový řízek? **Má rád vepřový řízek?**

(Oni) - nemít rád – ovocný čaj. **Nemají rádi ovocný čaj.**

4. Co kdy jíme?

Co je typická snídaně, typický oběd nebo typická večeře? Doplňte k obrázkům.

večeře

snídaně

oběd

<p>A clock with 8:00 am.</p> <p>Breakfast consisting of 1. kobliha, 2. bread roll, 3. coffee, 4. jam, 5. Eggs, 6. cheese</p> <p>Some of the pictures are in slovak but they are too big, it would be best if these can be on a table, like breakfast at a hotel.</p>	<p>Lunch: A clock with 12:00.</p> <p>7. Bowl of soup, 8. main dish – rice and meat, 9. Dessert</p>	<p>Dinner:</p> <p>A clock with 6:00 pm.</p> <p>10. bread with ham, 11. Raw chopped vegetables 12. Sausages, 13. Cup of tea</p>
snídaně	oběd	večeře

Co je to? Doplňte.

Use the same pictures as above, foods and drinks will be numbered

párky	chleba se šunkou	rohlík	káva	marmeláda	vajíčka	polévka
čaj	maso a rýže		dezert	kobliha	zelenina	sýr

1. kobliha
2. rohlík
3. káva
4. marmeláda
5. vajíčka
6. sýr
7. polévka
8. maso a rýže
9. dezert
10. chleba se šunkou
11. zelenina
12. párky
13. čaj

GRAMATIKA: Po prepozici s (a její rozšířené podobě se) se používá instrumentál. Porovnejte šunka (nominativ) x chleba se šunkou (instrumentál).

Více o použití instrumentálu najdete [zde](#). GG 7. 7 Tabulku instrumentálu singuláru najdete [zde](#). GG 7. 7. 1

05_7 Poslouchejte a napište, kolik to stojí.

Kobliha stojí 19 korun. 05_7_1

Polévka stojí 45 korun. 05_7_2

Čaj stojí 32 korun. 05_7_3

Káva a dezert stojí 65 korun. 05_7_4

Maso a rýže stojí 145 korun. 05_7_5

Snídaně stojí 109 korun. 05_7_6

Luxusní večeře stojí 670 korun. 05_7_7

Důležité výrazy a fráze

Bílé víno je dobré.

Co si dáte k jídlu?

Co si dáte k pití?

Dám si neperlivou vodu, vegetariánskou pizzu a pomerančový džus.

Mám rád/a pizzu.

Nejím maso.

Nepiju alkohol.

Smažený řízek je dobrý.

To je všechno?

Vanilková zmrzlina je dobrá.

Zaplatím.

Zvlášť, nebo dohromady?

Test

Co je to? Doplněte slova.

			
_ o _ é _ _ a polévka	_ _ a _ _ o _ y brambory	_ ý _ e rýže	_ _ r _ l _ a zmrzlina

	dumplings		
_ á _ a káva	k _ _ d _ _ y knedlíky	ne _ e r l _ _ á v _ _ a neperlivá voda	č _ _ v _ _ é v _ _ o červené víno

Ondřej a Sára jsou v restauraci. Doplňte dialog s číšníkem.

zaplatím dohromady víno sýr pití všechno kávu děkuju

Číšník: Dobrý den, co si dáte k **pití**?

Sára: Dám si bílé **víno**.

Ondřej: Já si dám neperlivou vodu.

Číšník: A co si dáte k jídlu?

Sára: Dám si smažený **sýr** a hranolky.

Číšník: A vy?

Ondřej: Já si dám špagety.

Číšník: Dáte si **kávu**?

Sára: Já si dám latté.

Ondřej: Já ne, děkuju.

Číšník: To je **všechno**?

Ondřej: Ano. **Zaplatím**.

Číšník: Zvlášť, nebo dohromady?

Ondřej: **Dohromady**.

Číšník: 485.

Petr: 500, **děkuju**.

Číšník: Děkuju. Na shledanou.

Vyberte, co je správně.

Mám ráda neperlivá voda/**neperlivou vodu**.

Káva/kávu stojí 40 korun.

Dáš si vodka/**vodku**?

Jíte pizza/**pizzu**?

Vanilková zmrzlina/vanilkovou zmrzlinu je moc dobrá.

Dám si bramborová polévka/**bramborovou polévku**.

Napište správné formy sloves.

Například: on – mít rád/a **má rád**

my – jíst **jíme**

ty – pít **piješ**

vy – pít **pijete**

ona – jíst **jí**

já – pít **piju**

oni – mít rád/a **mají rádi**